

Metodbeskrivning till magasinet På väg till arbete

Bilaga till rapport 2020:10

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som rör arbetslöshetsförsäkringen, återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program och utbetalning av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vi granskar även Arbetsförmedlingens respektive Försäkringskassans handläggning av ärenden som rör sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen.

Vi verkar för att de aktörer vi har tillsyn över ska tillämpa bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist, och för att säkerställa att arbetslöshetsersättning bara betalas ut till de personer som är berättigade till det.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringsområdet. Vi följer även utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som denna uppföljning ger anledning till.

I den här bilagan ger IAF en mer utförlig beskrivning av metoderna och resultaten som ligger till grund för magasinet På väg till arbete (IAF rapport 2020:10).

Intervjuer med arbetssökande

I det här avsnittet beskriver vi hur de intervjuer som ligger till grund för berättelserna och de gemensamma ämnena i magasinet genomfördes och hur vi har arbetat för att få fram resultatet.

Mellan juni och december 2019 genomförde IAF 20 intervjuer med arbetssökande. Eftersom vi på myndigheten inte har några etablerade kontaktvägar till arbetssökande kontaktade vi aktörer som har det inom sitt uppdrag. Med hjälp av dem mötte vi arbetssökande genom att besöka jobbmässor och en kommuns öppna mottagning för nyanlända samt genom att stämma träff med deltagare i arbetsmarknadsprojekt. De flesta intervjuer genomfördes efter att vi på plats erbjudit arbetssökande en möjlighet att delta.

19 av de totalt 20 arbetssökande som vi intervjuade hade erfarenhet av att ta emot eller ansöka om någon av de ersättningar som omfattas av IAF:s tillsyn. Flera av de intervjuade beskrev även erfarenheter av att få ersättning från och att ha kontakt med andra myndigheter än de som IAF har tillsyn över. Vi inkluderade även de erfarenheterna för att fånga hela upplevelsen av vägen till arbete.

En utredare från IAF genomförde intervjun och en eller två andra utredare satt med för att lyssna, föra anteckningar och vid behov ställa kompletterande frågor. Vid några av intervjuerna deltog språkstödare som översatte våra frågor och de intervjuades svar. De arbetssökande fick i början av intervjun information om att deras deltagande är frivilligt, att de kan välja att avstå från att svara på en fråga och att de kan avbryta sitt deltagande när de vill. Vi lämnade en kort beskrivning av IAF:s uppdrag och bakgrunden till granskningen, för att de skulle bli tydligt varför vi ville intervju dem. Vi förklarade också att vi inte har tillsyn över de arbetssökande utan över de berörda aktörerna.

Under intervjun lät vi personen som intervjuades själv styra samtalet genom att låta hen berätta om sina upplevelser som arbetssökande. Ibland ställde vi följdfrågor eller frågor för att vara säkra på att vi hade uppfattat det den arbetssökande hade sagt rätt. Vi hade en samtalsguide med fokusområden som vi använde vid behov. För att minska risken för att de intervjuade ska kunna identifieras efterfrågade vi inte några personuppgifter och spelade inte in intervjuerna. Att vi inte spelade in intervjuerna försvårade exempelvis att i efterhand analysera om vi hade ställt frågor som kunde påverka svaren, om den intervjuades berättelse var konsekvent eller om det fanns

flera nyanser i svaren än vi hade lyckats fånga. Det har påverkat underlagets reliabilitet. Vi ersatte även exempelvis namn, orter eller arbetsplatser som de intervjuade nämnde med mer allmänna benämningar.

Samtalsguiden

Hur har du upplevt tiden som arbetssökande?

ALLMÄN UPPLEVELSE

Den allmänna uppfattningen av processen

- Vad har fungerat bra?
- Du pratade om...skulle du säga att det är det som fungerat bäst under tiden som arbetssökande?
- Vad har varit jobbigt?
- Du pratade om...skulle du säga att det är det som varit jobbigast/svårast under tiden som arbetssökande?
- Har något förvånat dig under tiden som arbetssökande?

Ersättningen

- Vilken typ av ersättning har du idag?
- Berätta om hur det gick till när du ansökte om pengar/ersättning från arbetslöshetskassan?
- Mycket papper?
- Skickade du in papper till arbetslöshetskassa och/eller flera aktörer?
- Hur står sig den ersättning du får idag mot vad du hade som arbetande?
- Räcker pengarna du får att leva på?
- Hur lång tid tog det innan du fick ersättningen utbetald?

Arbete eller studier?

- Är ditt fokus att främst få ett arbete eller är din första prioritet utbildning?

Inskrivningen/den första kontakten med Arbetsförmedlingen

- Hur gick det till din första arbetslösa dag? (inskrivning)
- Hur upplevde du det första mötet med
 - Arbetsförmedlingen?
 - Arbetslöshetskassan?

Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna

- Vilka av följande har du varit i kontakt med:
 - Arbetsförmedlingen?

- Försäkringskassan?
- Arbetslöshetskassan?
- Kompletterande aktörer, SFI?
- Omställningsavtal? Exempel Trygghetsstiftelsen.
- Vilken bild har du av:
 - Arbetsförmedlingen?
 - Försäkringskassan?
 - Arbetslöshetskassan?
 - Kompletterande aktörer, SFI?
 - Omställningsavtal? Exempel Trygghetsstiftelsen.
- Hur fungerar den löpande kontakten och stödet från:
 - Arbetsförmedlingen?
 - Försäkringskassan?
 - Arbetslöshetskassan?
 - Kompletterande aktörer, SFI?
 - Omställningsavtal?
- Vet du vem du ska vända dig till?
- Ställer du ofta frågor? I så fall till vem?
- Hur skulle du önska att det fungerade/såg ut?

OMSTÄLLNING

- Vad skulle kunna hjälpa dig mest i ditt arbetssökande?
- Vad har du för behov?
- Vad skulle kunna få dig ut i arbete snabbare?
- Hur upplever du balansen mellan kontroll och stöd?
- Hur ser din idealbild av stöd och matchning ut?
- I vilken utsträckning använder du dig av nätverksträffar och personliga kontakter?
- Hur mycket använder du dig av digitala kanaler? (grad av självgående)
- I vilken grad känner du tillförsikt och tro på att du kommer hitta ett bra jobb som passar dig och dina förutsättningar?

MÅL

Lämpligt arbete

- Vill du/är du öppen för att ställa om till en ny bransch?
- Är du öppen för att flytta eller pendla för att kunna få ett arbete?

- Vad tänker du att du måste söka för jobb? Hur synkar din bild med Arbetsförmedlingens bild?
- Vad vet du om regelverket?
- Har Arbetsförmedlingen kommunicerat kraven tydligt?

Tillgång till nödvändig informationen under processen

- Om du fick bestämma, vilken information skulle du ha fått som inte fått?
- Har du saknat någon information under vägen?
- Har du vetat vart du ska vända dig för att ta reda på den information som du känt att du behövt?

Den löpande kontakten med berörda myndigheter/det löpande stödet/tillgängligheten/den arbetsmarknadspolitiska bedömningen

- Har du fått din utbildning validerad? Känner du att Arbetsförmedlingen har en rättvisande bild av din utbildning/kompetens?
- Känner du att din kompetens, dina behov och dina önskemål tas omhand?
- Vad vet du om den planering som Arbetsförmedlingen gjort för dig? (handlingsplan)
- Är den planering som Arbetsförmedlingen gjort för dig anpassad efter dig och dina förutsättningar? (Dvs. har Arbetsförmedlingen individualiserat planen?)
- Ställ fler följdfrågor kring planeringen.
- Är planeringen ett stöd för ditt arbetssökande?
- Ges du tid och möjlighet att lära dig det svenska språket?

KRAV

Kraven på den arbetssökande

- Vad tänker du att du måste göra som arbetssökande?
- Vilka krav har du upplevt under processen?
- Hur förmedlas kraven på dig i ditt arbetssökande?
- Hur planerar du ditt arbetssökande?
- Hur lägger du upp en dag?
- Hur vet du vad du ska göra?
- Har du en uppfattning om hur stor del av din tid som du lägger på att redovisa vad du gör?
 - Tid på att söka arbete
 - Tid på att redovisa till Arbetsförmedlingen eller arbetslöshetskassan (vad redovisar du?)

- Är det en rimlig fördelning tänker du?
- Hur har det fungerat med aktivitetsrapporten? Vet du vad du ska skriva i den?
- Vad uppfattar du är tanken/syftet med aktivitetsrapporten?

Följder av kraven

- Har du fått någon varning eller avstängning av din ersättning?
- Hur har du upplevt de eventuella sanktioner du fått?
- Gjorde sanktionen att du gjorde något på ett annat sätt/annorlunda därefter?

AVSLUTNINGSVIS

- När har du känt att du har lyckats?
- Vad är din framtidsvision?
- Har du något att tillägga?
- Tycker du att vi har pratat om det viktiga?
- Är det något du vill förtydliga?
- Hur känns det att berätta för oss?

Strukturerad genomgång av intervjusvar

Hela granskningsgruppen har läst och diskuterat anteckningarna från de 19 intervjuerna. De arbetssökande lämnade i många fall täta beskrivningar av sin respektive situation, vilket betyder att vi ofta fick beskrivningar som innehöll flera praktiska och emotionella aspekter av komplexa situationer som de arbetssökande upplevt.¹ Vi genomförde en begränsad bearbetning av intervjusvaren, i två steg.

I det första steget analyserade och kategoriserade en person i granskningsgruppen innehållet i intervjuerna i olika teman. Varje mening eller resonemang klassificerades som tillhörande ett visst tema. Valet av tema gjordes genom att välja det ord som enligt utredarens personliga intuitiva tolkning bedömdes vara lämpligast för att fånga kärnan i det som den arbetssökande förde fram under intervjun.²

I det andra steget gick personer med olika kompetenser igenom klassificeringen. De övergripande teman som framkom i den inledande kategoriseringen användes sedan på olika sätt för att redovisa resultatet i magasinets kapitel ”Gemensamma ämnen i intervjuerna”. Men när magasinet sammanställdes gjorde vi vissa avsteg från

¹ Kvale och Brinkmann (2009), s. 83-84.

² Metoden för analysen är inspirerad av Kvale, S. och Brinkmann, S, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2015), kapitel 12 och SBU:s handbok *Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården och insatser i socialtjänsten* (2017), kapitel 8.

tematiseringen, vilket tyder på att tematiseringen hade fått en större nyansrikedom om flera personer hade deltagit i arbetet. Ett fåtal intervjuer innebär även en risk för att överförbarheten är begränsad, eftersom vi inte kan säkerställa att vi har nått datamättnad eller analysmättnad. Genom att redovisa sex intervjuer som återger de intervjuades hela väg genom ersättningssystemen möjliggjorde vi för läsaren att bilda sig en egen uppfattning av intervjuerna.

Enkät till arbetssökande

I det här avsnittet beskriver vi hur enkätundersökningen genomfördes och hur vi har tagit fram och valt att presentera resultaten. Vi beskriver och kommenterar bortfallet i enkäten samt redovisar enkätsvaren som finns med i magasinet på en mer detaljerad nivå.

Med hjälp av Arbetsförmedlingen skickade vi i december 2019 en webbenkät till ett antal arbetssökande med syfte att få en allmän bild av arbetssökandes uppfattningar inom utvalda ämnen. Både vid urvalet av personer till enkäten och vid analysen av enkätsvaren och bortfallet användes information från IAF:s statistik- och tillsynsdatas. Den innehåller uppgifter från Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och Försäkringskassan.³

Population och urval

Vi definierade populationen som personer som hade varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen i minst tre månader, eftersom vi ansåg att det var en tillräckligt lång tid för att de skulle kunna ha en uppfattning om det våra frågor gällde. Vidare skulle personerna ha fått arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning. Ytterligare en förutsättning var att personerna skulle vara inskrivna som öppet arbetslösa eller i ett arbetsmarknadspolitiskt program vid tidpunkten för enkäten, eftersom dessa sökandekategorier kan ge rätt till ersättningarna ovan. Eftersom det rörde sig om en webbenkät distribuerad via e-post begränsade vi populationen till personer som hade en giltig⁴ e-postadress registrerad hos Arbetsförmedlingen. I samråd med Arbetsförmedlingen valde vi att exkludera personer som endast var synliga för enskilda handläggare hos Arbetsförmedlingen⁵. Vi exkluderade också personer som hade deltagit i en undersökning hos Arbetsförmedlingen de senaste tre månaderna, för att begränsa uppgiftslämnarbördan för den arbetssökande.

Urvalsprocess

Vi hade för avsikt att skicka enkäten till 2 000 slumpmässigt valda personer som ingick i populationen. För att göra det sökte vi i vår databas först fram alla personer som:

- skrevs in hos Arbetsförmedlingen senast den 31 augusti 2019

³ Mer information om IAF:s statistik- och tillsynsdatas finns på vår webbplats:

<https://www.iaf.se/statistikdatabasen/iafs-individdatabaser/>

⁴ Där meddelandet inte kom i retur som permanent avvisat

⁵ Det kan indikera att personen har skyddade uppgifter.

- fick arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning under september 2019
- var inskrivna hos Arbetsförmedlingen den 30 november 2019.⁶

Sökningen resulterade i 201 268 personer. Av dessa valde vi slumpmässigt ut 5 000 personnummer som vi skickade till Arbetsförmedlingen. Bland dessa sökte Arbetsförmedlingen sedan fram personer som:

- var inskrivna som öppet arbetslösa eller i ett arbetsmarknadspolitiskt program den 6 december 2019
- inte var synliga endast för enskilda handläggare hos Arbetsförmedlingen
- hade en e-postadress registrerad
- inte har deltagit i en undersökning hos Arbetsförmedlingen de senaste tre månaderna.

Sökningen resulterade i 3 741 personer. Av dessa valde Arbetsförmedlingen slumpmässigt ut 2 000 personer som de för vår räkning skickade enkäten till, varav 1 949 personer hade en giltig e-postadress registrerad. De utgjorde det slutgiltiga urvalet som ingick i vår population.

Som vi har beskrivit ovan hade vi inte tillgång till alla variabler som behövdes för att definiera populationen vi var intresserade av. På grund av det hade vi inte kunskap om den exakta storleken på populationen. Baserat på hur stor andel av de arbetssökande som föll bort i de olika stegen av urvalsprocessen uppskattade vi populationsstorleken till 146 749 personer.

Figur 1. Uppskattad population, urval och svarande

Datainsamling

Förfrågan om att delta i enkäten gjordes via e-post från Arbetsförmedlingen den 6 december 2019 och enkäten besvarades via webben. E-postmeddelandet innehöll ett missiv som beskrev enkätundersökningen, IAF och att deltagandet i

⁶ Det senaste datumet för vilket vi hade uppgifter om inskrivna hos Arbetsförmedlingen i IAF:s statistik- och tillsynsdatasas.

enkätundersökningen var frivilligt. Missivet och frågorna skickades endast ut på svenska.

Till de som inte hade besvarat enkäten inom en viss tid skickades påminnelser ut vid två tillfällen, den 18 december och den 27 december 2019. Enkäten stängdes den 14 januari 2020.

Tabell 1. Inflödet av svar

Enkätutskick	Antal	Andel (%)
Efter första enkätutskicket	245	53
Efter första påminnelsen	129	28
Efter andra påminnelsen	85	19
Samtliga	459	100

Enkätfrågorna

Frågorna i enkäten utgick till stor del från ämnen som kom upp i de intervjuer som IAF genomförde med arbetssökande. Inga frågor var obligatoriska att besvara. Nedan följer frågorna som ställdes och svarsalternativen som fanns.

1. Hur sannolikt tror du att det är att du får ett jobb som passar dig och dina förutsättningar?
 - a. Mycket sannolikt
 - b. Ganska sannolikt
 - c. Inte så sannolikt
 - d. Inte alls sannolikt
2. Har det förändrats sedan du anmälde dig på Arbetsförmedlingen?
 - a. Ja, jag tror sannolikheten är större
 - b. Ja, jag tror sannolikheten är mindre nu
 - c. Nej, det är oförändrat
3. Välj ett ord som bäst beskriver hur det är att vara arbetslös
 - a. Öppet svar
4. Upplever du att Arbetsförmedlingen eller andra aktörer du har varit i kontakt med under din arbetslöshet någon gång behandlat dig orättvist?
Andra aktörer kan till exempel vara arbetslöshetskassan/a-kassan, Försäkringskassan eller en arbetsgivare.
 - a. Ja
 - b. Nej
 - c. Vet inte
5. Har du behövt göra anpassningar för att klara dig ekonomiskt under din arbetslöshet?
 - a. Ja, i stor utsträckning
 - b. Ja, i viss mån
 - c. Nej, inte alls

-
6. Vad har Arbetsförmedlingen uppmanat dig att ändra för att öka dina chanser att få jobb?

Kryssa för de som stämmer, det kan vara flera

- a. Sök fler jobb
 - b. Sök färre jobb
 - c. Sök jobb inom andra yrken
 - d. Sök jobb på fler eller andra orter
 - e. Ordna barnomsorg
 - f. Förbättra jobbsökningarna
 - g. Förändra hur du är vid intervju eller kontakt med arbetsgivare
 - h. Utbilda dig
 - i. Förbättra ditt språk
 - j. Andra aktiviteter att öka din kompetens (t ex ta körkort)
 - k. Ingenting
 - l. Övrigt, ange vad:
7. Hur bra känner du till kraven som ställs på dig för att du ska kunna få ersättning under din arbetslöshet?
- a. Mycket bra
 - b. Ganska bra
 - c. Inte så bra
 - d. Inte alls (hänvisades till sista frågan)
8. Hur upplever du kraven som ställs på dig för att du ska kunna få ersättning under din arbetslöshet?
- a. Kraven är för höga
 - b. Kraven är för låga
 - c. Kraven är varken för höga eller för låga
 - d. Vet inte
9. Hur stort stöd upplever du att du får från Arbetsförmedlingen?
- a. Mycket stort stöd
 - b. Ganska stort stöd
 - c. Ganska litet stöd
 - d. Mycket litet stöd
 - e. Inget stöd

Bortfall

I enkätundersökningen förekom flera sorters bortfall. Bortfallet bestod dels av att vissa personer inte besvarade eller skickade in enkäten alls, dels av att några personer inte besvarade samtliga frågor i enkäten. Av de 1 949 personer som fick en inbjudan att delta valde 62 personer att avanmäla sig från enkäten. 1 379 personer besvarade aldrig enkäten och 48 personer påbörjade den men skickade inte in sitt svar. Av de

460 individer som slutförde enkäten svarade 459 individer på minst en av frågorna. Detta motsvarar en svarsfrekvens på 24 procent.

Ett tjugotal personer kontaktade oss via telefon efter att de hade mottagit enkäten, främst för att fråga vad den handlade om och om de var tvungna att besvara den. Några uppgav att de hade svårt att besvara enkäten eftersom de inte kunde någon eller så mycket svenska.

Det fanns även partiellt bortfall i enkäten, vilket innebär att alla som deltog i enkätundersökningen inte besvarade samtliga frågor. För frågor med svarsalternativ varierade antalet svar mellan 454 och 459. På den fråga där individerna blivit ombudda att välja ett ord som bäst beskriver hur det är att vara arbetslös svarade 407 individer.

Bortfallsfel

Bortfall kan leda till en skevhet i resultaten om de som svarar på enkäten skiljer sig från de som inte besvarar enkäten. Om de som svarar inte är representativa för populationen går det inte att med säkerhet dra slutsatser om populationen utifrån resultaten.

För att bedöma hur bortfallet kan ha påverkat våra skattningar har vi gjort en bortfallsanalys, där vi har jämfört bortfallet och de svarande avseende viss bakgrundsinformation från vår databas. De svarande och bortfallet kan skilja sig även på andra sätt än de som vi undersöker i bortfallsanalysen.

Bortfallsanalysen visar att det finns statistiskt signifikanta skillnader i medelvärdet för flera av de bakgrundsvariabler som vi har haft tillgång till (Tabell 2). De svarande var i genomsnitt äldre och i större utsträckning födda inom Europa än de som inte svarade. Vidare hade de svarande i större utsträckning fått arbetslöshetsersättning och i genomsnitt varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen under en längre period. Resultaten visar även att de svarande hade en gymnasial eller eftergymnasial utbildning i större utsträckning än bortfallet.

Resultaten av bortfallsanalysen innebär att bortfallet inte är slumpmässigt, utan att vissa bakgrundvariabler samvarierar med benägenheten att svara. Skillnaderna mellan bortfallet och de svarande gör att vi inte med säkerhet kan dra slutsatser om populationen utifrån resultaten.

Tabell 2. Medelvärden för bakgrundsvariabler för de svarande och bortfallet

Bakgrundsvariabel	De svarande	Bortfallet
Kön	50 % män 50 % kvinnor	53 % män 47 % kvinnor
Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga registrerad	22 % ja 78 % nej	20 % ja 80 % nej

Födelseland*	54 % födda inom Europa 46 % födda utanför Europa	43 % födda inom Europa 57 % födda utanför Europa
Inskrivningstid*	1 450 dagar	1 277 dagar
Ålder*	46 år	42 år
Ersättningstyp*	64 % fick aktivitetsstöd, utvecklings- eller etableringsersättning 36 % fick arbetslöshetsersättning	72 % fick aktivitetsstöd, utvecklings- eller etableringsersättning 28 % fick arbetslöshetsersättning
Utbildningsnivå*	78 % hade gymnasial eller eftergymnasial utbildning 22 % hade ingen formell grundläggande utbildning eller högst grundskoleutbildning	63 % hade gymnasial eller eftergymnasial utbildning 37 % hade ingen formell grundläggande utbildning eller högst grundskoleutbildning

Anmärkning: Medelvärdena för de binära variablerna presenteras i procent. Asteriskerna i första kolumnen indikerar en på 5-procentsnivå statistiskt signifikant skillnad i medelvärde mellan de svarande och bortfallet.

Redovisningsgrupper

Resultaten redovisas för samtliga svarande och ibland uppdelat i olika grupper. Nedan följer en kort beskrivning av de redovisningsgrupper vi har använt oss av.

Inskrivningstid

Inskrivningstiden baserar sig på det senaste datumet då personen skrevs in hos Arbetsförmedlingen. Eftersom endast de som har varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen i minst tre månader tillfrågades består gruppen ”inskrivna ett år eller kortare” av de som har varit inskrivna 3–12 månader.

Svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden

Arbetsförmedlingen använder begreppet svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden⁷ för personer som saknar gymnasieutbildning, personer födda utanför Europa, personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och för personer som är 55 år eller äldre. Vi har använt uppgifter från IAF:s statistik- och tillsynsdatabas för att göra en motsvarande uppdelning.

Födelseregion

Grupperna utgörs av de som är födda i Sverige respektive de som är födda i alla andra länder.

Funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Om en arbetssökande bedöms ha en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga kan det finnas registrerat hos Arbetsförmedlingen.⁸ Vi redovisar resultaten för de som har en sådan funktionsnedsättning registrerad och de som inte har det.

Ålder

Baserat på ålder delar vi in de svarande i tre grupper. De består av personer som var 18–34 år, 35–49 år respektive 50 år eller äldre.

Ersättningsform

⁷ Arbetsförmedlingen använder även begreppet ”utsatt ställning på arbetsmarknaden” för personer som uppfyller samma kriterier.

⁸ Arbetsförmedlingen (2018). Översyn av termen nedsatt arbetsförmåga. Återrapportering enligt Arbetsförmedlingens regleringsbrev 2018-11-15.

Baserat på ersättningen som de som besvarade enkäten fick i december 2019 redovisar vi resultaten för de som fick arbetslöshetsersättning som en grupp och de som fick aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning som en annan grupp.

Skattning

Enkätresultaten redovisas som andelar med 95-procentiga konfidensintervall. Det betyder att populationens andel med 95 procents sannolikhet ligger inom intervallet, förutsatt att det inte finns några systematiska fel. Om två gruppers konfidensintervall inte överlappar varandra finns det en statistiskt säkerställd skillnad mellan grupperna. Vid val av urvalsstorlek räknade vi med en svarsfrekvens på 45 procent, vilket alltså var högre än den faktiska svarsfrekvensen. Det lägre antalet svar innebär att precisionen i skattningarna är mindre än vi hade räknat med.

Varje person gavs en vikt baserat på sannolikheten att ingå i urvalet, vilken inkluderades när undersökningsdesignen deklarerades. Andelarna och konfidensintervallen skattades med en funktion som tog hänsyn till undersökningsdesignen.

När resultaten i magasinet redovisas uppdelat på redovisningsgrupperna finns enligt skattningen en statistiskt säkerställd skillnad mellan grupperna. Skattningarna och skillnader mellan grupper ska trots det tolkas med stor försiktighet. Detta beror på att skattningarna baseras på att de som har svarat på enkäten är representativa för populationen, men bortfallsanalysen visar en skevhet där vissa grupper har svarat på enkäten i större utsträckning. Vi kan därför inte utesluta att det finns systematiska fel som påverkar resultaten. I magasinet redovisas andelarna utan konfidensintervall.

Detaljerade resultat

Här redovisas de skattningar som finns med i magasinet med 95-procentiga konfidensintervall, och frekvenser för den fråga där personerna fick uppge ett öppet svar. Vi redovisar även resultaten för en fråga som vi valde att inte ta med i magasinet (Tabell 4). I beskrivningen av respektive tabell framgår hur många som har svarat på den specifika frågan. Frågorna redovisas i den ordning de ställdes i enkäten, vilken inte är samma ordning som i magasinet.

Tabell 3.1–3.2 Hur sannolikt tror du att det är att du får ett jobb som passar dig och dina förutsättningar? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 457)

Tabell 3.1 Samtliga

Mycket sannolikt	Ganska sannolikt	Inte så sannolikt	Inte alls sannolikt
15 (12–19)	35 (31–39)	37 (32–41)	13 (11–17)

Tabell 3.2 Inskrivningstid

Inskrivningstid	Mycket sannolikt	Ganska sannolikt	Inte så sannolikt	Inte alls sannolikt
Ett år eller kortare (26 %)	25 (18–34)	41 (32–50)	24 (17–32)	10 (6–17)
Längre än ett år (74 %)	12 (9–16)	33 (28–38)	41 (36–46)	14 (11–19)

Tabell 4. Har det förändrats sedan du anmälde dig på Arbetsförmedlingen? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 456)

Ja, jag tror sannolikheten är större nu	Ja, jag tror sannolikheten är mindre nu	Nej, det är oförändrat
20 (17–24)	27 (24–32)	53 (48–57)

Anmärkning: Denna fråga redovisades inte i magasinet. För att belysa om och hur den upplevda sannolikheten förändras över tid valde vi istället att redovisa svaren ovan uppdelade på inskrivningstid (Tabell 3.2).

Tabell 5. Välj ett ord som bäst beskriver hur det är att vara arbetslös (n = 297)

Ord	Frekvens
Tråkigt	34
Jobbigt	28
Dåligt	19
Frustrerande	18
Deprimerande	17
Stressande	11
Hemskt	9
Värdelös	9
Långtråkigt	8
Stressigt	8
Tråkig	8
Svårt	7
Trist	7
Fattigt	6
Hopplöst	6
Utanförskap	6
Katastrof	5
Meningslöst	4
Oroligt	4
Rastlös	4
Trött	4
Utanför	4
Arbetslös	3
Arbetsökande	3
Ensam	3
Fattig	3
Fruktansvärt	3
Förnedrande	3
Hopplös	3
Jobbet	3

Ord	Frekvens
Skit	3
Arbetslöshet	2
Besviken	2
Död	2
Hjälplös	2
Kränkande	2
Kämpigt	2
Ledsen	2
Nothing	2
Oro	2
Osäkerhet	2
Otrygghet	2
Ovärdigt	2
Pressande	2
Påfrestande	2
Stress	2
Tröstlöst	2
Tröttsamt	2
Uppgivet	2
Väntan	2
Värdelöst	2
Ångest	2
Ångestfyllt	2

Anmärkning: På den här frågan fick de svarande uppge ett öppet svar. Vi valde att redovisa de ord som minst två personer uppgav. Totalt 407 personer besvarade frågan och 297 personer besvarade frågan på samma sätt som minst en annan person.

Tabell 6.1–6.3. Upplever du att Arbetsförmedlingen eller andra aktörer du har varit i kontakt med under din arbetslöshet någon gång behandlat dig orättvist? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 459)

Tabell 6.1. Samtliga

Ja	Nej	Vet inte
34 (30–39)	46 (41–50)	20 (17–24)

Tabell 6.2. Födelseland

Födelseland	Ja	Nej	Vet inte
Sverige (49 %)	43 (37–50)	45 (39–52)	12 (8–17)
Utanför Sverige (51 %)	25 (20–31)	46 (39–52)	29 (23–35)

Tabell 6.3. Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga registrerad

Funktionsnedsättning	Ja	Nej	Vet inte
Ja (22 %)	52 (42–61)	35 (26–45)	14 (8–22)
Nej (78 %)	29 (35–34)	49 (43–54)	22 (18–27)

Tabell 7. Har du behövt göra anpassningar för att klara dig ekonomiskt under din arbetslöshet? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 454)

Ja, i stor utsträckning	Ja, i viss mån	Nej, inte alls
46 (42–51)	38 (33–42)	16 (13–20)

Tabell 8.1–8.3. Vad har Arbetsförmedlingen uppmanat dig att ändra för att öka dina chanser att få jobb? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 454)

Tabell 8.1. Samtliga

Uppmaning	Samtliga
Sök fler jobb	43 (38–47)
Sök färre jobb	2 (1–4)
Sök jobb inom andra yrken	31 (27–36)
Sök jobb på fler eller andra orter	26 (22–30)
Ordna barnsomsorg	4 (2–6)
Förbättra jobbansökningar	19 (15–22)
Förändra hur du är vid intervju eller kontakt vid arbetsgivare	8 (6–11)
Utbilda dig	22 (18–26)
Förbättra ditt språk	12 (9–15)
Andra aktiviteter för att öka din kompetens	11 (8–14)
Ingenting	32 (28–36)
Övrigt	6 (4–9)

Tabell 8.2. Andel som svarat ingenting efter ålder

Ålder	Ingenting
18–34 år (21 %)	21 (14–31)
35–49 år (35 %)	28 (22–36)
50 år eller äldre (44 %)	40 (33–47)

Tabell 8.3. Andel som svarat ingenting efter ersättningsform

Ersättningsform	Ingenting
Arbetslöshetsersättning (64 %)	25 (20–30)
Aktivitetsstöd, utvecklings- eller etableringsersättning (36 %)	44 (37–52)

Tabell 9. Hur bra känner du till kraven som ställs på dig för att du ska kunna få ersättning under din arbetslöshet? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 456)

Mycket bra	Ganska bra	Inte så bra	Inte alls
30 (26–35)	46 (42–51)	21 (17–25)	3 (2–5)

Tabell 10. Hur upplever du kraven som ställs på dig för att du ska kunna få ersättning under din arbetslöshet? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 434)

Kraven är för höga	Kraven är för låga	Kraven är varken för höga eller för låga	Vet inte
24 (20–28)	4 (2–6)	48 (43–52)	25 (22–30)

Anmärkning: Denna fråga visades inte för personer som svarat att de inte alls känner till kraven som ställs på dem för att de ska kunna få ersättning under din arbetslöshet.

Tabell 11.1–11.2. Hur stort stöd upplever du att du får från Arbetsförmedlingen? Andelar med 95 % konfidensintervall inom parantes. (n = 255)

Tabell 11.1. Samtliga

Mycket stort stöd	Ganska stort stöd	Ganska litet stöd	Mycket litet stöd	Inget stöd
9 (7–12)	21 (18–25)	27 (23–32)	20 (16–24)	23 (20–27)

Tabell 11.2. Svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden

Svag konkurrensförmåga	Mycket stort stöd	Ganska stort stöd	Ganska litet stöd	Mycket litet stöd	Inget stöd
Ja (82 %)	9 (7–13)	23 (19–27)	29 (25–34)	19 (15–23)	20 (16–24)
Nej (18 %)	7 (3–15)	13 (7–23)	19 (12–29)	22 (14–32)	39 (29–50)

Statistik från IAF:s statistik- och tillsynsdatabas

I det här avsnittet beskriver vi hur statistiken som finns i statistikavsnittet i magasinet togs fram.

För ge en bakgrund till hur arbetssökandes väg till arbete kan se ut på aggregerad nivå tog vi fram statistik från IAF:s statistik- och tillsynsdatabas. Statistiken visar hur det såg ut för ett antal arbetssökande under en tid av två år efter att de skrevs in hos Arbetsförmedlingen.

Vi utgick från samtliga personer som skrevs in hos Arbetsförmedlingen i januari 2018 och begränsade urvalet till de personer som fått arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning någon gång under de kommande två åren.

BakgrundsvARIABLER

Utifrån uppgifter från den första inskrivningen i januari 2018 för varje person skapade vi kategorier för ett antal bakgrundsvARIABLER. I magasinet redovisas vilken som var den största gruppen inom respektive bakgrundsvARIABLER och om fördelningen mellan olika grupper såg olika ut för samtliga som skrevs in och för personer som var inskrivna under alla veckor de kommande två åren. Nedan redovisar vi andelen personer i respektive grupp för samtliga som skrevs in och för de personer som var inskrivna under alla veckor de kommande två åren. Till de som var inskrivna under alla veckor räknas de som var inskrivna minst en dag under varje vecka under de två åren som följde efter inskrivningen i januari 2018. Det kan alltså röra sig om mer än en inskrivningsperiod.

Tabell 12.1–12.5. BakgrundsvARIABLER för alla som skrevs in (n = 20 936) och för de som var inskrivna under alla veckor under de kommande två åren (n = 5 419).

Tabell 12.1. Åldersgrupper

Åldersgrupp	Alla som skrevs in	De som var inskrivna under alla veckor
24 år eller yngre	18 %	13 %
25–34 år	31 %	28 %
35–44 år	21 %	24 %
45–54 år	17 %	20 %
55 år eller äldre	13 %	15 %

Tabell 12.2. Födelseregion

Födelseregion	Alla som skrevs in	De som var inskrivna under alla veckor
Sverige	60 %	37 %
Norden	2 %	1 %
Europa	10 %	10 %
Världen	29 %	51 %

Tabell 12.3. Utbildning

Utbildning	Alla som skrevs in	De som var inskrivna under alla veckor
Saknar formell utbildning	3 %	6 %
Grundskola	21 %	31 %
Gymnasial	43 %	35 %
Eftergymnasial	32 %	28 %

Tabell 12.4. Kvalificeringsnivå

Kvalificeringsnivå	Alla som skrevs in	De som var inskrivna under alla veckor
Nivå 1	10 %	15 %
Nivå 2	55 %	47 %
Nivå 3	9 %	7 %
Nivå 4	16 %	12 %
Ej yrkesbestämd	10 %	20 %

Anmärkning: Nivå 1–4 baseras på kvalificeringsnivåerna i SSK 2012.⁹ Klassificeringen utgick från den sökandes först registrerade SSK-kod. Ej yrkesbestämd består av personer som har fått koden X21 eller X33 av Arbetsförmedlingen, vilket innebär att de inte har bedömts matchningsbara för tillfället.¹⁰

Tabell 12.5. Funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga registrerad

Funktionsnedsättning	Alla som skrevs in	De som var inskrivna under alla veckor
Ja	9 %	20 %
Nej	91 %	80 %

Kategorier av arbetssökande

För uppdelning i kategorier av arbetssökande använde vi Arbetsförmedlingens sökandekategorier. Jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgaranti för ungdomar var de vanligaste programmen, följt av förberedande insatser och etableringsprogrammet. Bland dem som hade arbete med stöd var nystartsjobb och lönebidrag för utveckling i anställning vanligast. I övriga inskrivna ingick inskrivna med utbildningskontrakt, med kommuninsats, som var utresande EU/EES-sökande och arbetssökande med förhinder.

Ersättning

Andelen personer som fick arbetslöshetsersättning redovisas på veckonivå. Att vissa personer fick slut på ersättningsdagar innan det hade gått 300 dagar beror på att de

⁹ SCB (2012). MIS 2012:1, SSK 2012 Standard för svensk yrkesklassificering.

¹⁰ Arbetsförmedlingen (2019). Utvärdering av ett systematiserat arbetssätt inom etableringsuppdraget. Resultaten från en pilotverksamhet.

hade varit inskrivna hos Arbetsförmedlingen och påbörjat en ersättningsperiod innan januari 2018.

Andelen personer som fick aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning redovisas på månadsnivå eftersom vi delvis saknar detaljerad information om för vilka dagar ersättningarna har beviljats. Personer som har haft mer än en av ersättningsformerna under månaden kategoriserades enligt den som de fått högst utbetalat belopp från under månaden.

Sanktioner

Sanktionerna avser beslut om sanktion som har fattats både av arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens enhet för ersättningsprövning. Beslut om stängning av ersättningsperiod avser endast personer med arbetslöshetsersättning och fattas därför endast av arbetslöshetskassorna.

Postadress:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150 - 48 70 00
Fax: 0150 - 48 70 02
E-post: iaf@iaf.se
Webbplats: www.iaf.se

